

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen

FEKH69

Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 hp

VT 2018

Resultatmanipulering bland svenska företag före konkurs

En kvantitativ studie i förekomsten av resultatmanipulering bland svenska företag som gått i konkurs under perioden 2008-2017

Författare:

Andreas Israelsson

Felix Eriksson

Casper Sparrings

Handledare:

Peter W Jönsson

Förord

Denna uppsats är ett examensarbete i redovisning på kandidatnivå som har skrivits under våren 2018 vid Ekonomihögskolan på Lunds Universitet

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till vår handledare Peter W Jönsson för den vägledning och de goda råd vi har fått längs resans gång. Dessutom vill vi även tacka familj och vänner för allt stöd och motivation.

Lund, den 25:e maj 2018

Andreas Israelsson, Felix Eriksson och Casper Sparrings

Sammanfattning

Titel: Resultatmanipulering bland svenska företag före konkurs

Seminariedatum: 31:a maj 2018

Ämne/kurs: FEKH69, Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 högskolepoäng

Författare: Andreas Israelsson, Felix Eriksson och Casper Sparrings

Handledare: Peter W Jönsson

Nyckelord: Resultatmanipulering, diskretionära periodiseringar, konkurs, modifierade Jones-modellen, svenska företag.

Syfte: Syftet med denna studie är att undersöka om svenska företag resultatmanipulerar åren innan konkurs. Dessutom syftar denna studie till att undersöka om mängden resultatmanipulering åren innan konkurs korrelerar med hur kapitalintensiva företagen är och med företagets storlek.

Metod: Studien har använt den modifierade Jones-modellen för att mäta mängden resultatmanipulering bland 738 svenska aktiebolag fyra år innan de gått i konkurs. Samtliga undersökta företag har gått i konkurs mellan åren 2008-2017.

Teoretiska perspektiv: Denna studien grundar sig i definitionen av resultatmanipulering som myntades i Healy & Wahlen (1999). Tidigare studier används sedan som underlag för studiens hypotesformuleringar.

Empiri: Studien bygger på bokslutsdata hämtad från databasen Retriever Business. Multipla linjära regressionsanalyser, där den modifierade Jones-modellen har använts som regressionsmodell, har genomförts för att mäta mängden resultatmanipulering. Därefter presenteras korrelationen mellan mängden resultatmanipulering och andelen anläggningstillgångar (benämns som kapitalintensitet) samt omsättning.

Slutsatser: En slutsats som kan dras från denna studie är att svenska företag signifikant manipulerar upp sitt resultat under samtliga fyra år innan de går i konkurs. Studien kan dessutom dra slutsatsen att det finns en signifikant positiv korrelation mellan företags andel anläggningstillgångar (kapitalintensitet) och mängden resultatmanipulering. Studien finner också att det finns en signifikant korrelation mellan företags omsättning och mängden resultatmanipulering. Denna korrelation är negativ under ett, två och fyra år innan konkurs, medan den är positiv under det tredje året.

Abstract

Title: Earnings management among Swedish companies prior to bankruptcy

Seminar date: 31st May 2018

Course: FEKH69, Bachelor Degree Project in Financial and Management Accounting, Business Administration, Undergraduate Level, 15 credits

Authors: Andreas Israelsson, Felix Eriksson, and Casper Sparrings

Advisor: Peter W Jönsson

Key words: Earnings management, discretionary accruals, bankruptcy, modified Jones model, Swedish companies.

Purpose: The purpose of this study is to examine if Swedish companies perform earnings management four years prior to filing for bankruptcy. This study also aims to examine whether the amount of earnings management before bankruptcy correlates with how capital intense the companies are and the size of the companies.

Methodology: The modified Jones model has been used to measure the amount of earnings management among 738 Swedish limited companies four years prior to filing for bankruptcy. All the companies in this study have went bankrupt between the years 2008-2017.

Theoretical perspectives: This study is based on the definition of earnings management presented in Healy & Wahlen (1999). Previous studies have then been used as the basis for this study's hypotheses.

Empirical foundation: The empirical foundation is based on financial statements obtained from the database Retriever Business. Multiple linear regressions, where the modified Jones model has been used as the regression model, has been conducted to measure the amount of earnings management. Thereafter, the correlation between the amount of earnings management and the proportion of non-current assets (referred to as capital intensity ratio) as well as revenue are presented.

Conclusions: A conclusion that can be drawn from this study is that Swedish limited companies significantly manipulate their results for all four years before they file for bankruptcy. In addition, the study can conclude that there is a significant positive correlation between the companies' capital intensity ratio and the amount of earnings management. The study also finds a significant correlation between the companies' revenue and the amount of earnings management. This correlation is negative in one, two and four years before bankruptcy, and positive in the third year.

Definitioner

Diskretionära periodiseringar	Periodiseringar som uppstår till följd av ledningens redovisningsval.
Föreställningsramen	<i>Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter</i> (International Accounting Standards Board, 1989).
IASB	International Accounting Standards Board
Icke-diskretionära periodiseringar	Periodiseringar som är hänförliga till företagets löpande verksamhet och som ledningen har svårt att påverka.
Kapitalintensitet	$\frac{\text{Anläggningstillgångar}}{\text{Totala tillgångar}}$
Negativ resultatmanipulering	Manipulering av det redovisade resultatet på så vis att det redovisade resultatet <u>understiger</u> det verkliga resultatet.
Positiv resultatmanipulering	Manipulering av det redovisade resultatet på så vis att det redovisade resultatet <u>överstiger</u> det verkliga resultatet.
Verkligt resultat	Företagets faktiska resultat (rent teoretiskt), utan inverkan av resultatmanipulering. Enligt den modifierade Jones-modellen överensstämmer det verkliga resultatet med det redovisade resultat när regressionsanalysen inte ger en residual.

Innehållsförteckning

KAPITEL 1 – BAKGRUND OCH PROBLEMATISERING	1
1.1 BAKGRUND.....	1
1.2 PROBLEMATISERING	2
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR.....	4
1.4 SYFTE	4
KAPITEL 2 – TEORI	5
2.1 KONKURS	5
2.2 RESULTATMANIPULERING.....	6
2.2.1 Definition av resultatmanipulering.....	6
2.2.2 Olika sätt att resultatmanipulera på.....	6
2.3 HYPOTESFORMULERING	7
2.3.1 Resultatmanipulering under åren innan konkurs	7
2.3.2 Resultatmanipulering beroende på kapitalintensitet.....	8
2.3.3 Resultatmanipulering beroende på storlek.....	9
KAPITEL 3 – METOD	10
3.1 VAL AV TEORETISKT PERSPEKTIV.....	10
3.2 ATT MÄTA RESULTATMANIPULERING	10
3.2.1 Kvalitativa metoder	11
3.2.2 Kvantitativa metoder	11
3.3 DEN MODIFIERADE JONES-MODELLEN.....	12
3.3.1 Formeln till den modifierade Jones-modellen.....	14
3.3.2 Formeln till att beräkna totala periodiseringar.....	14
3.4 INSAMLING AV RÅDATA, URVAL OCH UTFÖRANDE AV MÄTNING.....	15
3.4.1 Insamling av rådata.....	15
3.4.2 Urval.....	16
3.4.3 Utförande av mätning	16
3.5 METODDISKUSSION.....	17
3.5.1 Validitet.....	17
3.5.2 Reliabilitet.....	17

KAPITEL 4 – EMPIRI	18
4.1 BESKRIVANDE STATISTIK	18
4.2 RESULTATMANIPULERING INNAN KONKURS	19
4.3 NORMALITETSTEST.....	22
4.4 RESULTATMANIPULERING BEROENDE PÅ KAPITALINTENSITET.....	22
4.5 RESULTATMANIPULERING BEROENDE PÅ STORLEK	23
KAPITEL 5 – ANALYS	24
5.1 HYPOTESPRÖVNING	24
5.1.1 <i>Resultatmanipulering under åren innan konkurs</i>	24
5.1.2 <i>Resultatmanipulering beroende på kapitalintensitet</i>	25
5.1.3 <i>Resultatmanipulering beroende på storlek</i>	25
KAPITEL 6 – SLUTSATSER	26
KAPITEL 7 – DISKUSSION	27
7.1 RESULTATMANIPULERING INNAN KONKURS	27
7.2 KORRELATION MELLAN RESULTATMANIPULERING OCH KAPITALINTENSITET	28
7.3 KORRELATION MELLAN RESULTATMANIPULERING OCH OMSÄTTNING	28
7.4 STUDIENS BEGRÄNSNINGAR.....	29
7.5 STUDIENS BIDRAG OCH FÖRSLAG PÅ FORTSATT FORSKNING	30
KÄLLFÖRTECKNING	31

Kapitel 1 – Bakgrund och problematisering

1.1 Bakgrund

Resultatmanipulering har varit ett uppmärksammat område inom externredovisningen efter betydande redovisningsskandaler såsom Enronskandalen. För att undvika fler redovisningsskandaler som hotar den ekonomiska stabiliteten finns det ett allmänintresse i att undvika konkurser. Att finansiell information kommuniceras på bästa möjliga sätt spelar en roll i detta och externredovisningen är en viktig kanal för kommunikationen av finansiell information. Redovisningens syfte är enligt Föreställningsramen tvåfaldig. Den syftar till att dels förse användaren med underlag för ekonomiskt beslutsfattande och dels vara ett underlag för bedömning av företagsledningens arbete (Deegan & Unerman, 2011, ss. 219-220). För att se till att redovisningens syfte uppfylls och informationen i redovisningen är användbar har fyra kvalitativa egenskaper identifierats av IASB, varav en är *tillförlitlighet* (Föreställningsramen, p. 24). Med tillförlitlighet menas att informationen i rapporterna är användbar och inte präglas av felaktigheter eller är vinklad (Föreställningsramen, p. 31). En hög nivå av redovisningskvalitet kan därför ses som ett kriterium för att de finansiella rapporterna ska vara användbara för beslutsfattare.

Externredovisning och problematiken kring hur den ska kommuniceras på ett tillförlitligt sätt är inte bara ett utländskt problem utan det är även aktuellt i Sverige. En händelse som belyser detta är avskaffandet av revisionsplikten för de allra minsta bolagen i Sverige år 2010. Om minst två av tre följande krav är uppfyllda är företaget inte tvungen att ha en revisor: bolaget i medeltal har högst 3 anställda, omsättningen understiger 3 miljoner kronor och balansomslutningen understiger 1,5 miljon kronor. Motiveringen bakom avskaffandet var att det skulle minska de administrativa kostnaderna för de allra minsta bolagen (SOU 2008:32). En uppföljning av revisionspliktens avskaffande utförd av Ekobrottsmyndigheten visade bland annat att cirka 80% av alla nya aktiebolag valde att inte ha en revisor. Andelen anmälda brott är nästan dubbelt så höga bland företagen som valt bort revisorn och avskaffandet av revisionsplikten kan ses som en generell riskfaktor för att bolag används med brott i åtanke (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Riksrevisionen har dessutom kommit fram till att revisionsplikten bör återinföras, med motiveringen att avskaffandet inte har haft de positiva effekter som man förväntat sig och att de negativa effekterna har varit större än förutspått (Riksrevisionen, 2017). Regeringen har dock inte valt att återinföra revisionsplikten utan överväger istället andra lösningar (Marténg, 2018). I ljuset av detta förblir arbetet med hur en mer tillförlitlig redovisning ska uppnås en öppen fråga. Mer kunskap och en förbättrad förståelse för resultatmanipulering kommer förhoppningsvis att bidra till debatten.

1.2 Problematisering

Företag kan ha incitament till att manipulera sitt resultat på så vis att det redovisade resultatet inte speglar det verkliga resultatet, vilket leder till en låg redovisningskvalitet (Dechow, Ge, & Schrand, 2010). Med verkligt resultat menas hädanefter företagets faktiska resultat (rent teoretiskt), utan inverkan av resultatmanipulering. Det sämsta tänkbara scenariot för såväl ägarna som för de anställda och långgivarna är att företaget går i konkurs. Konkurs leder även till minskade skatteintäkter. Företag har ett intresse i att fortleva, eftersom att ägarna i regel förlorar kapital och de anställda förlorar sina anställningar vid konkurs (Charitou, Lambertides, & Trigeorgis, 2007a). Detta skapar ett incitament för företag att manipulera sitt resultat innan konkurs.

En studie från 2007 undersökte om resultatmanipulering förekom bland företag på de amerikanska börserna som hade ansökt om konkurs under perioden 1980–2000. Författarna fann att det fem år innan konkursansökan gick att observera resultatmanipulering bland konkursföretagen. Det observerades också en trend där företagen till en början valde att manipulera upp sina intäkter och försäljningssiffror för att få resultat att verka bättre. Däremot hade företagen från och med två år innan konkursansökan en sjunkande grad av resultatmanipulering och redovisade ett lägre resultat. (Leach & Newsom, 2007)

En annan studie som undersökte börsnoterade företag i Storbritannien och Irland mellan åren 1995–2004 fann att företagen fyra år innan konkurs manipulerade sitt resultat på så vis att det redovisade resultatet översteg det verkliga resultatet (García Lara, Garzía Osma, & Neophytou, 2009). Studien fann också att mängden resultatmanipulering minskade under året närmast konkurs.

Förekomsten av resultatmanipulering har även undersökts i mer närliggande länder. En studie från Finland undersökte om finska noterade bolag som gick i konkurs under perioden 1983–1989 använde sig av resultatmanipulering. Studien jämförde konkursföretagen med lika många fortlevande företag för att identifiera trendskillnader mellan de två företagsgrupperna. Författarna fann att företagen som gick i konkurs började manipulera upp sitt resultat tre år innan konkursen. Denna trend fanns däremot inte bland de fortlevande företagen. (Kallunki & Martikainen, 1999)

En studie från 2014 undersökte ifall resultatmanipulering förekommer bland onoterade spanska företag som försatts i konkurs. Studien jämförde över en tre års period företag som försatts i konkurs med företag som fortlevde. En av hypoteserna som ställdes var att företag som försatts i konkurs resultatmanipulerade mer än de som fortlevde. Resultaten visade på att företag som försatts i konkurs i genomsnitt utförde mer positiv resultatmanipulering än företagen som fortlevde. Resultatmanipuleringen gick att observera tre år innan konkurs då företagen manipulerade upp sitt resultat, men graden av positiv resultatmanipulering sjönk ett år innan konkurs. (Campa & Camacho-Miñano, 2014)

Tidigare studier har även indikerat på att resultatmanipulering korrelerar med en rad faktorer. Resultatmanipulering har identifierats korrelera med kvoten mellan anläggningstillgångar och totala tillgångar (benämns härnäst som *kapitalintensitet*) (Burgstahler & Dichev, 1997; Young, 1999). Dessutom har resultatmanipulering funnits korrelera med företagens storlek (Ball & Foster, 1982; Kinney & McDaniel, 1989; Moses, 1987).

Studier som undersöker förekomsten av resultatmanipulering innan konkurs bland svenska företag saknas (se Tabell 1). Svensk redovisning för mindre bolag skiljer sig framförallt gentemot den anglosaxiska redovisningen, genom K2-regelverket. K2-regelverket får tillämpas av privata företag där minst två av följande villkor är uppfyllda: medelantalet anställda är max 50, balansomslutningen uppgår till max 40 miljoner kronor eller nettoomsättningen uppgår till max 80 miljoner kronor (BFNAR 2016:10 p. 1.1 och 1 kap. 3 § p. 4-5 Årsredovisningslag). Detta regelverk innehåller en rad förenklingar som harmoniserar redovisningen med beskattningen. Exempelvis har företag som följer K2-regelverket alltid möjlighet att skriva av en tillgång på fem år, på samma sätt som den svenska beskattningen möjliggör (jämför BFNAR 2016:10 p. 10:27 med 18 kap. 17 § Inkomstskattelag).

Harmoniseringen mellan redovisningen och beskattningen genom K2-regelverket kan ha inneburit att svenska mindre företag agerar annorlunda än företag i andra länder. Eftersom att tidigare forskning är fokuserad kring amerikanska och brittiska företag är det av intresse att undersöka svenska konkursföretag. Därför undersöker denna studie förekomsten av resultatmanipulering under fyra år innan konkurs bland svenska aktiebolag.

1.3 Frågeställningar

- *Resultatmanipulerar svenska företag åren innan de går i konkurs?*
- *Korrelerar mängden resultatmanipulering med företags kapitalintensitet eller storlek?*

1.4 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka om svenska företag resultatmanipulerar åren innan konkurs. Dessutom syftar denna studie till att undersöka om mängden resultatmanipulering åren innan konkurs korrelerar med hur kapitalintensiva företagen är och med företagens storlek.

Kapitel 2 – Teori

2.1 Konkurs

Det finns ingen universell definition av när ett företag skall gå i konkurs. Definitionen kan skilja sig mellan olika länder beroende på landets egna lagstiftning. I svensk rätt skall ett svenskt företag sättas i konkurs enligt följande lagparagraf:

”En gäldenär som är på obestånd skall efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet. Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.”, 1 kap. 2 § Konkurslag.

Det är alltså först när ett företag inte längre kan betala och anses ha förlorat sin förmåga att inom en snar framtid kunna betala sina skulder som ett svenskt företag riskerar att försättas i konkurs. Att ett företag är på obestånd kan komma att påverka redovisningen genom att antagandet om fortlevnad kan komma att inte längre gälla (Föreställningsramen, p. 23). Detta innebär att ett företag måste värdera om sina tillgångar och skulder till dess likvidationsvärde.

Graf 1: Antal svenska aktiebolag som gått i konkurs per år under de senaste 20 åren (Statistiska Centralbyrån, 2018).

Fram tills finanskrisen 2008 gick cirka 5 000 svenska aktiebolag i konkurs per år (se Graf 1). År 2009, året efter finanskrisen, var konkurserna som allra högst och uppgick till ungefär 28 000 stycken. Därefter har cirka 20 000 aktiebolag gått i konkurs per år i Sverige.

2.2 Resultatmanipulering

2.2.1 Definition av resultatmanipulering

En ofta citerad definition av resultatmanipulering är den myntad av ekonomerna och redovisningsforskarna Paul M. Healy och James M. Wahlen (Verbruggen, Christaens, & Milis, 2008). De menar att resultatmanipulering innebär att företagsledare vid finansiell rapportering och uppstrukturering av transaktioner medvetet konstruerar dessa på ett sådant sätt att intressenter och aktieägare vilseleds angående företagets underliggande finansiella situation (Healy & Wahlen, 1999). Med andra ord kan resultatmanipulering således definieras som opportunistisk manipulation av företagets redovisning som på olika sätt syftar till att gynna företagsledningens uppsatta mål.

2.2.2 Olika sätt att resultatmanipulera på

Resultatmanipulering kan utföras i syfte att såväl höja det redovisade resultatet (benämns som *positiv resultatmanipulering*) som att sänka det (benämns som *negativ resultatmanipulering*). Det finns ett flertal olika metoder för företagsledningen att resultatmanipulera på. Ett vanligt sätt är att plötsligt ändra antaganden för exempelvis avskrivningstider för tillgångar. Genom att exempelvis förlänga olika tillgångars ekonomiska livslängd kan företaget minska sina kostnader och skapa förutsättningar för att presentera ett mer positivt resultat. Ett annat sätt är som nämnt att hantera transaktioner på sådant sätt att ett önskvärt resultat presenteras. Detta kan exempelvis innebära att företag accelererar sin realisation av intäkter i slutet av en räkenskapsperiod. I vissa fall härstammar dessa intäkter från genuin försäljningsverksamhet. I andra fall kan denna typ av sista-minuten försäljning härledas till försök att skapa artificiella intäkter, genom att exempelvis leverera större kvantiteter av varulagret än vad som är ursprungligen överenskommet om med den köpande parten för att sedan boka det som sålda varor. Företaget kan på så sätt temporärt blåsa upp sitt resultat. (Mohanram, 2003)

Fundamentalt är de flesta former av resultatmanipulering baserat på redovisningsmässiga periodiseringar samt de skillnader som kan uppstå mellan intäkter och kassaflöde till följd av principer såsom matchning. Försäljning på kredit leder exempelvis till att intäkter och kostnader för den sålda varan realiseras tillsammans med en kundfordring, trots att ingen faktisk betalning nödvändigtvis mottas under korresponderade period. Dessa temporära skillnader är i de flesta fall en normal del av ett företags verksamhet och redovisning och tenderar att jämnas ut över tiden. En kundfordring bokas exempelvis bort när betalning väl tagits emot. I andra fall kan dessa temporära skillnader innebära förutsättningar för företag att resultatmanipulera på. (Mohanram, 2003)

2.3 Hypotesformulering

2.3.1 Resultatmanipulering under åren innan konkurs

Hur företag agerar innan konkurs är inte helt klarlagt. Flera tidigare studier har visat på att resultatmanipulering existerar under åren innan konkurs (se Tabell 1), men huruvida det rör sig om positiv eller negativ resultatmanipulering råder det delade meningar om eftersom att tidigare studier har gett olika utfall (Dutzi & Rausch, 2016).

Tabell 1: Tidigare studier som undersökt resultatmanipulering bland företag innan konkurs

Studie	Urval	Resultat *
Kallunki & Martikainen (1999)	Finska företag åren 1983-1989	Positiv resultatmanipulering
Rosner (2003)	Amerikanska företag åren 1985-1997	Positiv resultatmanipulering
Charitou, Lambertides, & Trigeorgis (2007a)	Amerikanska företag åren 1986-2001	Negativ resultatmanipulering
Charitou, Lambertides, & Trigeorgis (2007b)	Amerikanska företag åren 1986-2004	Negativ resultatmanipulering
Leach & Newsom (2007)	Amerikanska företag åren 1980-2000	Negativ resultatmanipulering
García Lara, Garzía Osmá, & Neophytou (2009)	Brittiska och irländska företag åren 1995-2004	Positiv resultatmanipulering
Etemadi, Dehkordi, & Amirkhani (2013)	Iranska företag åren 2006-2009	Negativ resultatmanipulering
Campa & Camacho-Miñano (2014)	Spanska företag maj-juni 2010	Positiv resultatmanipulering

* Endast signifikanta resultat från respektive studie.

Ett av argumenten för att företag använder sig av positiv resultatmanipulering bygger på att företagsledare ser den kortsiktiga överlevnaden för företaget som viktigast och därmed manipulerar upp resultatet för att rädda sitt företag (DeFond & Jiambalvo, 1994). Företag kan också använda sig av positiv resultatmanipulering för att dölja sitt svaga resultat och sin insolvens (Burgstahler & Dichev, 1997; García Lara, Garzía Osmá, & Neophytou, 2009; Rosner, 2003). Företagsledare kan även använda sig av positiv resultatmanipulering för att inte bli uppsagda p.g.a. att företaget går dåligt eller för att försöka höja börskursen för företagets aktier (Charitou, Lambertides, & Trigeorgis, 2007a).

García Lara, Garzía Osma & Neophytou (2009) presenterar även bevis för att mängden resultatmanipulation sjunker under det sista verksamhetsåret, vilket de hävdar är en konsekvens av att företagen måste återföra sina periodiseringarna under året närmast konkurs. Detta resultat bekräftas även av Campa & Camacho-Miñano (2014). Därför har följande hypotes formulerats:

H1a: *Företag använder sig av positiv resultatmanipulering åren innan konkurs.*

Det finns även flertalet argument till att företag använder sig av negativ resultatmanipulering. Företagsledarna kan manipulera resultatet till det sämre i syfte att skydda sig själva från att bli föremål för rättstvister med aktieägare och/eller långivare, vilket kan ske om företaget gör övervinster (Charitou, Lambertides, & Trigeorgis, 2007a). Dessutom kan resultatmanipulering uppstå naturligt i företag innan konkurs genom en minskning av rörelsekapitalet och genom nedskrivningar, till följd av att verksamheten försämras (Charitou, Lambertides, & Trigeorgis, 2007a). Därför har följande hypotes formulerats:

H1b: *Företag använder sig av negativ resultatmanipulering åren innan konkurs.*

2.3.2 Resultatmanipulering beroende på kapitalintensitet

En faktor som identifierats i tidigare studier och som påverkar om företag väljer att resultatmanipulera är hur kapitalintensiva företagen är. Ju mer omsättningstillgångar och kortfristiga skulder ett företag har desto större möjlighet och desto mer benägna är de att resultatmanipulera, enligt en amerikansk studie av börsnoterade bolag (Burgstahler & Dichev, 1997). Dessutom har en brittisk studie av brittiska börsnoterade företag identifierat ett negativt samband mellan andelen anläggningstillgångar jämfört med totala tillgångar och benägenheten för ett företag att resultatmanipulera (Young, 1999). Några studier på konkursföretag eller svenska företag saknas. Med hänsyn till detta, har följande hypotes formulerats, där kapitalintensitet i enlighet med tidigare studier definieras som kvoten mellan mängden anläggningstillgångar och totala tillgångar:

H2: *Det finns en korrelation mellan företags kapitalintensitet och mängden resultatmanipulering åren innan konkurs.*

2.3.3 *Resultatmanipulering beroende på storlek*

Tidigare forskning är inte enad kring hur företagens storlek påverkar benägenheten att resultatmanipulera. Ett argument till att mindre företag i större utsträckning skulle resultatmanipulera är att mindre företag saknar robust intern kontroll av redovisningen och i större utsträckning har brister i sin redovisning (Ball & Foster, 1982; Kinney & McDaniel, 1989). Samtidigt finner andra studier att större företag oftare tillämpar resultatutjämnande redovisningsmetoder, vilket är en form av resultatmanipulering (Moses, 1987).

Skillnaderna mellan större och mindre företags agerande kan förklaras med *agentteorin*.

Teorin förklarar redovisningsval utifrån relationen mellan agenter och principaler. Relationen uppstår när principalen ger agenten ett uppdrag med ansvar att utföra åt dennes vägnar (exempelvis relationen mellan ägaren av ett företag och företagsledningen). Denna relation uppstår vanligen i större företag som är *ledningsstyrda*. Utifrån antagandet att individen är nyttomaximerande kan det uppstå en intressekonflikt mellan aktörerna när uppdraget upprättas, eftersom att en handling som är nyttomaximerande för agenten inte nödvändigtvis behöver vara det för principalen. Dessutom råder det en informationsasymmetri mellan agenten och principalen, vilket gör det möjligt för agenten att agera utifrån sina egna riskpreferenser, sin egen tidshorisont samt för att minimera ansträngning. (Deegan & Unerman, 2011, ss. 262-265)

I många, framförallt mindre företag, ägs och drivs företaget av samma person. Dessa företag benämns som *ägarledda*. I dessa fall existerar det inget agent-principal-förhållande. Således saknas också den intressekonflikt som skapar incitament för företagsledare till att vilseleda ägarna genom resultatmanipulation. För att skilja mellan de större ledningsstyrda företag och de mindre ägarledda företagens agerande har följande hypotes formulerats, där omsättning är en operationalisering av företagens storlek:

H3: *Det finns en korrelation mellan företags omsättning och mängden resultatmanipulering åren innan konkurs.*

Även totala tillgångar och antal anställda har använts som operationella definitioner av storlek, men dessa gav inte signifikanta resultat och har därför inte inkluderats.

Kapitel 3 – Metod

3.1 Val av teoretiskt perspektiv

Det finns ett spektrum av definitioner när det kommer till resultatmanipulering, varav somliga definitioner är mer positiva medan andra är mer negativa. Healy & Wahlen (1999) definierar resultatmanipulering som opportunistisk manipulation av företagets redovisning som på olika sätt syftar till att vilseleda ett företags aktieägare och andra intressenter (se avsnitt 2.2.1).

Healys och Wahlers definition speglar resultatmanipulering som någonting negativt, samtidigt som det är en av de mer heltäckande definitionerna. Kritik som riktas mot denna definition menar på att den brister i distinktionen mellan normal resultatmanipulering och manipulering med avsikten att vilseleda. I diskussionen kring resultatmanipulering glöms det ofta bort att normal resultatmanipulering sker med avsikten att ge intressenter en så korrekt bild som möjligt av verksamheten genom att jämna ut anomalier i resultatet. (Ronen & Yaari, 2008, ss. 25-27)

Ett alternativt och mer positivt synsätt på resultatmanipulering är att resultatmanipulering är ett verktyg för företagsledare att indirekt förmedla konfidentiell information till marknaden (Sankar & Subramanyam, 2001). Ett mer neutralt perspektiv på resultatmanipulering är att full transparens inte alltid är till fördel för vissa intressenter och möjligheten till manipulation fyller en funktion i att skydda dessa intressenter (Arya, Glover, & Sunder, 2002). Även om de alternativa perspektiven på resultatmanipulering belyser relevanta aspekter så är de nischade i sina användningsområden. Vi har därför utifrån studiens syfte och frågeställningar utgått från Healys och Wahlers definition (se avsnitt 2.2.1) då vi anser att den är allsidig och tillämplig inom flera områden.

3.2 Att mäta resultatmanipulering

Trots att det råder konsensus om att resultatmanipulering är ett reellt fenomen inom redovisning, förefaller det sig ändå svårt att dokumentera dess förekomst på ett övertygande sätt. Detta problem beror huvudsakligen på att forskare, för att kunna identifiera någon form av resultatmanipulering, först måste kunna uppskatta och föreställa sig storleken på företagets verkliga intäkter utan påverkan av eventuell resultatmanipulering i första hand. Det är även svårt att särskilja på medveten resultatmanipulation i syfte att vilseleda och redovisningskonsekvenser som endast uppstår till följd av företagsledningens agerande (Healy & Wahlen, 1999).

Det råder en osäkerhet kring vilka metoder som lämpar sig bäst för att mäta resultatmanipulering på ett tillförlitligt sätt och det finns idag ett flertal alternativ att tillgå. De kan huvudsakligen delas in i två olika tillvägagångssätt: kvalitativ analys av företagets redovisningstrategi och redovisningsprinciper samt kvantitativ analys av företagets periodiseringar (Mohanram, 2003).

3.2.1 Kvalitativa metoder

Kvalitativ analys innefattar en ingående granskning av företagets redovisningsprinciper och kan exempelvis innebära att man identifierar branschspecifika faktorer som kan ha en särskild påverkan på företagets redovisning (exempelvis avskrivningstider för flygbolag, eller frågor relaterade till räntenivåer för banker och finansinstitut). Genom att identifiera dessa typer av faktorer ges en större möjlighet till att förstå vart manipulation har störst risk att förekomma. En stor del av en kvalitativ analys av ett företags redovisning går i detta sammanhang även ut på att identifiera anomalier i redovisningen som kan indikera på att företaget manipulerar sitt resultat. (Mohanram, 2003)

3.2.2 Kvantitativa metoder

Den andra metoden för att upptäcka resultatmanipulering innefattar kvantitativa beräkningar, som på olika sätt syftar till att urskilja avvikelser i ett företags periodiseringar. Periodiseringar kan i detta sammanhang definieras som skillnaden mellan ett företags nettoinkomst och operationella kassaflöde. *Icke-diskretionära periodiseringar* är periodiseringar som är hänförliga till företagets löpande verksamhet och som ledningen har svårt att påverka. *Diskretionära periodiseringar* är periodiseringar som uppstår till följd av ledningens godtyckliga redovisningsval och som möjliggör för resultatmanipulation, då företagsledningen kan välja att strukturera dessa på sådant sätt att en förvriden bild av företagets finansiella situation presenteras. (Mohanram, 2003)

Tidigare forskning identifierar tre huvudsakliga utgångspunkter och tillvägagångssätt vid kvantitativ mätning av resultatmanipulering: mätning av aggregerade periodiseringar, mätning av specifika periodiseringar och mätning av fördelningen av redovisat resultat efter manipulation (McNichols, 2000). Att på olika sätt mäta aggregerade periodiseringar har i allmänhet blivit den mest vanliga metoden för att urskilja resultatmanipulering och ett flertal empiriska studier har funnit att det i nuläget generellt sett är det bästa tillvägagångssättet för

att upptäcka om avsiktlig manipulation förekommer (Bartov, Gul, & Tsui, 2001; Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995; Dechow, Ge, & Schrand, 2010). Med aggregerade periodiseringar avses förändringar i periodiseringar från ett år till ett annat.

Det finns flertalet etablerade modeller för att mäta mängden resultatmanipulering genom aggregerade periodiseringar. Elva av dessa modeller presenteras i Tabell 2 nedan.

Tabell 2: *Etablerade modeller för att mäta resultatmanipulering genom aggregerade periodiseringar*

Healy-modellen (Healy, 1985)
DeAngelo-modellen (DeAngelo, 1986)
Industri-modellen (Dechow & Sloan, 1991)
Jones-modellen (Jones, 1991)
Modifierade Jones-modellen (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995)
Kang-Sivaramakrishnan-modellen (Kang & Sivaramakrishnan, 1995)
Teoh-Welch-Wong-modellen (Teoh, Welch, & Wong, 1998)
Kaszniak-modellen (Kaszniak, 1999)
Dechow-Dichev-modellen (Dechow & Dichev, 2002)
Modifierade Dechow-Dichev-modellen (Ball & Shivakumar, 2005)
Modellen för diskretionära uppskattningsfel (Francis, LaFond, Olsson, & Schipper, 2005)

3.3 Den modifierade Jones-modellen

Baserat på en jämförelse av olika modeller som testar för resultatmanipulering har denna studie använt den modifierade Jones-modellen (McNichols, 2000). Denna modell bygger på teorin om att ett företags redovisade resultat är lika med dess verkliga resultat när mängden icke-diskretionära periodiseringar är lika med summan av ett antal variabler multiplicerat med diverse koefficienter (koefficienterna benämns som "företagsspecifika parametrar") (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995). Modellen syftar således till att urskilja mängden diskretionära periodiseringar, vilka kan användas som en indikation på resultatmanipulering. Modellen baseras på den ursprungliga Jones-modellen, men den skiljer sig från Jones-modellen genom att även inkludera kundfordringar (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995). Anledningen till detta är att det är enklare för företag att manipulera intäktsredovisningen av försäljning som sker på kredit än försäljning som sker kontant, enligt författarna.

Den modifierade Jones-modellen har valts dels för att den är välkänd men även för att den har bevisats presterar bättre än modeller som skapades tidigare än den (Kothari, 2001; Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995). Nyare modeller har dock visat sig prestera något bättre än den modifierade Jones-modellen (Dechow, Ge, & Schrand, 2010). Trots detta har den modifierade Jones-modellen använts eftersom att den möjliggör för att mäta mängden resultatmanipulering med hjälp av endast företagets resultaträkningar och balansräkningar (se formlerna i nästkommande avsnitt). Detta har varit en förutsättning för att kunna använda databasen Retriever Business (se avsnitt 3.4.1).

Den modifierade Jones-modellen har dock sina brister. En brist är att den är mindre tillförlitlig vid förekomsten av extremt abnormala kassaflöden, jämte andra modeller (Peasnell, Pope, & Young, 2000). Dechow, Sloan & Sweeney (1995) påvisar vidare att testerna för resultatmanipulering som utförs med hjälp av den modifierade Jones-modellen har en tendens att bli misspecificerade under år då företag levererar extremt avvikande resultat, jämfört med övriga verksamhetsår som ingår i urvalet. Författarna påpekar även att väldigt låga nivåer av resultatmanipulering är svåra att upptäcka med hjälp av den modifierade Jones-modellen.

Vidare problematik innefattar även, som nämnt, att det fortfarande råder osäkerhet kring vilka metoder som bäst lämpar sig för att upptäcka resultatmanipulering. I relation till detta är det möjligt att föra en diskussion kring huruvida en mätning som innefattar aggregerade periodiseringar faktiskt har förmågan att fånga resultatmanipulering på ett optimalt sätt. McNichols (2000) och Healy & Wahlen (1999) framhäver att förekomsten av diskretionära periodiseringar inte nödvändigtvis innebär att företagsledningen syftar till att vilseleda företagets intressenter, då syftet med företagsledningens redovisnings- och periodiseringsval är svårt att utröna och säkerställa.

Trots att de existerande modellerna för att urskilja resultatmanipulering med hjälp av aggregerade periodiseringar lider av brister är den modifierade Jones-modellen fortfarande en allsidig och användbar modell för att upptäcka resultatmanipulering (Kothari, 2001; Dechow, Ge, & Schrand, 2010). För att täcka upp för modellens brister hade en sammanvägning av flera modellers resultat kunnat vara en lösning (Peasnell, Pope, & Young, 2000). En sammanvägning av flera modellers utfall hade förmodligen gett ett mer precist resultat, men utifrån studiens syfte att undersöka ifall svenska företag resultatmanipulerar innan konkurs bedömer vi den modifierade Jones-modellen som tillräcklig.

3.3.1 *Formeln till den modifierade Jones-modellen*

Formeln till den modifierade Jones-modellen, översatt till svenska, är (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995, ss. 197-199):

$$IDP_t = \frac{TP_t}{TT_{t-1}} = \alpha_1 \left(\frac{1}{TT_{t-1}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{\Delta OMS_t - \Delta KF_t}{TT_{t-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{AT_t}{TT_{t-1}} \right) + \varepsilon$$

IDP_t	= Icke-diskretionära periodiseringar år t
TP_t	= Totala periodiseringar år t
TT_{t-1}	= Totala tillgångar år $t-1$
ΔOMS_t	= Förändring i omsättning mellan år t och $t-1$
ΔKF_t	= Förändring i kundfordringar mellan år t och $t-1$
AT_t	= Anläggningstillgångar år t
$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$	= Företagsspecifika parametrar (d.v.s. koefficienterna i regressionsanalysen)
ε	= Residual = Mängden resultatmanipulering

Totala periodiseringar beräknas enligt formeln i nästkommande avsnitt. Värdet på de företagsspecifika parametrarna $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ uppskattas med minsta kvadratmetoden (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

3.3.2 *Formeln till att beräkna totala periodiseringar*

Formeln, översatt till svenska, för att beräkna totala periodiseringar under ett specifikt år är (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995, s. 203):

$$TP_t = \Delta OT_t - \Delta KFS_t - \Delta LM_t - \Delta KFRS_t - Av\&Nedsk$$

ΔOT_t	= Förändring i omsättningstillgångar mellan år t och $t-1$
ΔKFS_t	= Förändring i kortfristiga skulder mellan år t och $t-1$
ΔLM	= Förändring i likvida medel mellan år t och $t-1$
$\Delta KFRS_t$	= Förändring i kortfristiga räntebärande skulder mellan år t och $t-1$
$Av\&Nedsk$	= Avskrivningar och nedskrivningar år t

3.4 Insamling av rådata, urval och utförande av mätning

3.4.1 Insamling av rådata

Datainsamlingen har genomförts den 13:e april 2018 genom databasen Retriever Business, vilket tillhandahålls av Retriever Sverige AB. Retriever Business innehåller bokslutsdata och annan företagsinformation från samtliga svenska aktiebolag, de senaste 10 åren (d.v.s. mellan åren 2008-2017).

Denna studie har samlat bokslutsdata från samtliga aktiebolag i Retriever Business som gått i konkurs före den 26:e mars 2018. Totalt har bokslutsdata samlats från 6 526 företag.

Bokslutsdatan som har hämtats från Retriever Business utgörs av samtliga variabler i den modifierade Jones-modellen (se Tabell 3).

Tabell 3: *Samtliga variabler som har hämtats från databasen Retriever Business*

Från resultaträkningen	Från balansräkningen
<ul style="list-style-type: none">• omsättning• avskrivningar	<ul style="list-style-type: none">• totala tillgångar• totala anläggningstillgångar• totala omsättningstillgångar• kundfordringar• kassa och bank (likvida medel)• totala kortfristiga skulder• kortfristiga skulder till kreditinstitut (kortfristig räntebärande skuld)• kortfristiga skulder till koncern- och intresseföretag (kortfristig räntebärande skuld)

3.4.2 *Urval*

Denna studie studerar företag 4 år innan konkurs. Eftersom att den modifierade Jones-modellen beräknar årets resultatmanipulation genom att jämföra bokslutsdata med föregående år, krävs det således 5 bokslut för att kunna beräkna resultatmanipulation under 4 år. Således har företag som saknar 5 efterföljande bokslut sällats bort.

För att få en rättvisande regression, har bank-, finans-, försäkrings- och fastighetsbolag eliminerats i urvalet eftersom att dessa bolags finansiella rapportering generellt sätt avviker från andra bolag (Gilbert, Krishnagopal, & Schwartz, 1990).

Dessutom har företag med färre än 3 anställda eliminerats i urvalet, i syfte att exkludera icke aktiva företag, företag som endast existerar i skatteplaneringssyfte eller dylikt. För att få en representativ regression har även företag med en balansomslutning på mindre än 100 tusen kronor även eliminerats i urvalet.

3.4.3 *Utförande av mätning*

Denna studie har använt sig av datorprogrammet SPSS för att utföra samtliga beräkningar. Beräkning av respektive företags användning av resultatmanipulering sker genom multipla linjära regressionsanalyser, där den modifierade Jones-modellen används som regressionsmodell. Förekomsten av resultatmanipulering mäts genom residualen som uppstår vid regressionen. En positiv residual tyder på positiv resultatmanipulering medan en negativ residual tyder på negativ resultatmanipulering.

För att mäta korrelationen mellan kapitalintensitet och resultatmanipulering samt omsättning och resultatmanipulering använder denna studie sig av Spearmans och Kendalls rangkorrelationer, eftersom att variablerna i studien inte är normalfördelade enligt Tabell 11 (Wahlgren, 2012, s. 128 och 143). Kapitalintensitet beräknas, i enlighet med tidigare studier, som anläggningstillgångar dividerat med totala tillgångar (se avsnitt 2.3.2).

3.5 Metoddiskussion

3.5.1 Validitet

Studien kan ha drabbats av systematiska mätfel genom användandet av databasen Retriever Business, vilket kan ha påverkat studiens empiri och slutsatser. Dessutom är studien avgränsad till företag som gått i konkurs under tidsperioden 2008-2017. Denna avgränsning kan också ha lett till systematiska mätfel. Företags agerande under denna tidsperiod kan skilja sig från tidigare tidsperioder och framtida tidsperioder, vilket kan påverka resultatet och slutsatserna från studien. Vidare kan studiens urval också ha lett till systematiska mätfel, eftersom att bland annat har företag med färre än 3 anställda och totala tillgångar på mindre än 100 tusen kronor eliminerats i urvalet. Studien kan också ha begränsats genom att endast den modifierade Jones-modellen har använts för att mäta resultatmanipulering. Ytterligare en potentiell felkälla som kan ha påverkat resultat är att Jones-modellen och den modifierade Jones-modellen skapades genom tester av finansiell data från amerikanska företag. Dessa företag kan ha skiljt sig åt från företagen i denna studie, vilket kan ha påverkat resultatet.

Validitet innebär att en studie faktiskt mäter det den avser att mäta (Bryman & Bell, 2013, ss. 173-175). En förutsättning för validitet är en avsaknad av systematiska mätfel. För att förbättra studiens validitet hade studien kunnat använda sig av primärdata. En längre tidsperiod hade också kunnat studeras. Dessutom hade studien kunnat använda sig av flera modeller för att mäta mängden resultatmanipulering, för att göra resultatet robustare. Användandet av primärdata och flera ytterligare modeller hade dock varit praktiskt ogenomförbart eftersom att det hade varit för tidskrävande.

3.5.2 Reliabilitet

Avsaknad av slumpmässiga mätfel är en förutsättning för att uppnå god *reliabilitet* i en studie (Bryman & Bell, 2013, ss. 170-172). Slumpmässiga mätfel kan ha uppstått i denna studie genom slumpmässiga felaktigheter i datan som hämtades från databasen Retriever Business. Denna studie har dock minimerat effekten av slumpmässiga mätfel genom att ha inkluderat ett stort antal företag i studien (738 st), vilket har möjliggjort för ett precist resultat och i sin tur en god reliabilitet. Studien kan också ha hämmats av att olika företag tillämpar olika redovisningsstandarder och redovisningsprinciper, vilket påverkar deras agerande. Detta kan ha lett till slumpmässiga mätfel. Ett sätt att hantera detta hade varit att standardisera mätningen, på så vis att respektive företags redovisningsstandard inte påverkar resultatet.

Kapitel 4 – Empiri

4.1 Beskrivande statistik

Studien baseras på data som samlats från Retriever Business den 13:e april 2018. Från denna data har ett urval gjorts. Tabell 4 redogör för hur urvalet gått till.

Tabell 4: Redogörelse för studiens urval och antal undersökta företag

<i>Antal företag i konkurs innan 2018-03-26 i Retriever Business</i>	6526
<i>- Antal företag med färre än 3 anställda</i>	- 4930
<i>- Antal företag med färre än 5 efterföljande bokslut</i>	- 783
<i>- Antal företag med balansomslutning mindre än 100 tkr</i>	- 37
<i>- Antal bank-, finans-, försäkrings- och fastighetsbolag</i>	- 38
= Totalt antal undersökta företag	= 738

Eftersom att studien inte har begränsat sig till vare sig stora eller små företag, visar Tabell 5 på en stor spridning bland de undersökta företagens bokslutsdata. Det finns ett mindre antal mycket stora företag och ett stort antal små företag.

Tabell 5: Beskrivande statistik från de undersökta företagens balans- och resultaträkningar

Bokslutsdata	Minimum	Maximum	Medelvärde	Median	Standardavvikelse
<i>Totala tillgångar</i>	100	1 370 466	9 684	2 462	56 331
<i>Anläggningstillgångar</i>	0	1 208 413	3 801	308	39 205
<i>Omsättningstillgångar</i>	0	1 128 513	5 869	1 632	32 989
<i>Kundfordringar</i>	0	53 978	1 280	332	3 132
<i>Likvida medel</i>	0	429 748	768	80	8 437
<i>Totala kortfristiga skulder</i>	0	904 481	4 384	1 523	18 442
<i>Totala kortfristiga räntebärande skulder</i>	0	869 016	702	0	14 545
<i>Omsättning</i>	0	610 027	15 379	6 641	35 296
<i>Avskrivningar</i>	0	74 535	410	0	2 425

Samtliga värden är i tusental kronor.

I median hade de undersökta företagen totala tillgångar om cirka 2,5 mkr och en omsättning på cirka 6,6 mkr. Både medelvärdet och medianen för de undersökta företagen påvisar att mängden anläggningstillgångar understeg mängden omsättningstillgångar.

4.2 Resultatmanipulering innan konkurs

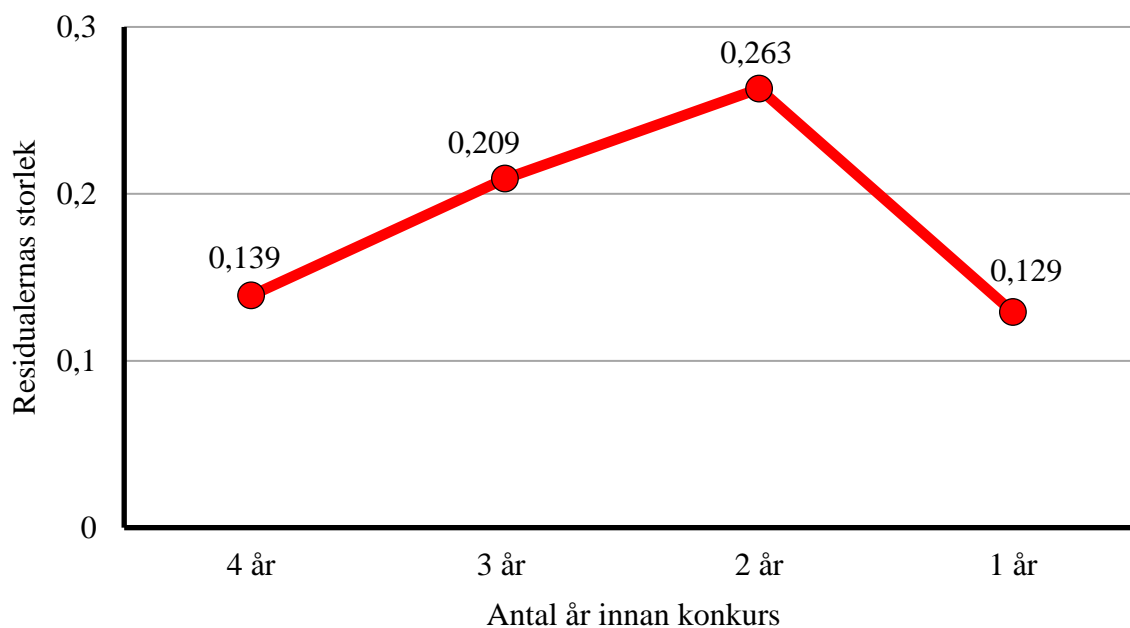
Studien har använt den modifierade Jones-modellen som regressionsmodell för att beräkna mängden resultatmanipulering innan konkurs (se avsnitt 3.3-3.4).

Tabell 6: Resultat från studiens multipla linjära regressionsanalyser för respektive år innan konkurs

Koefficienter	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde
Residual	+0,129	0,000	+0,263	0,000	+0,209	0,000	+0,139	0,000
α_1	-158,0	0,000	-68,27	0,003	+91,09	0,001	-65,75	0,000
α_2	-0,023	0,001	-0,053	0,000	-0,106	0,000	-0,086	0,000
α_3	-0,606	0,000	-1,063	0,000	-0,909	0,000	-0,486	0,000
Justerad R^2	0,371		0,988		0,917		0,308	

Samtliga koefficienter i studiens alla regressionsanalyser är signifikant skilda från noll ($p < 0,05$), se Tabell 6. Med andra ord beror mängden icke-diskretionära periodiseringar på den modifierade Jones-modellens variabler. Således fungerar modellen i detta urval.

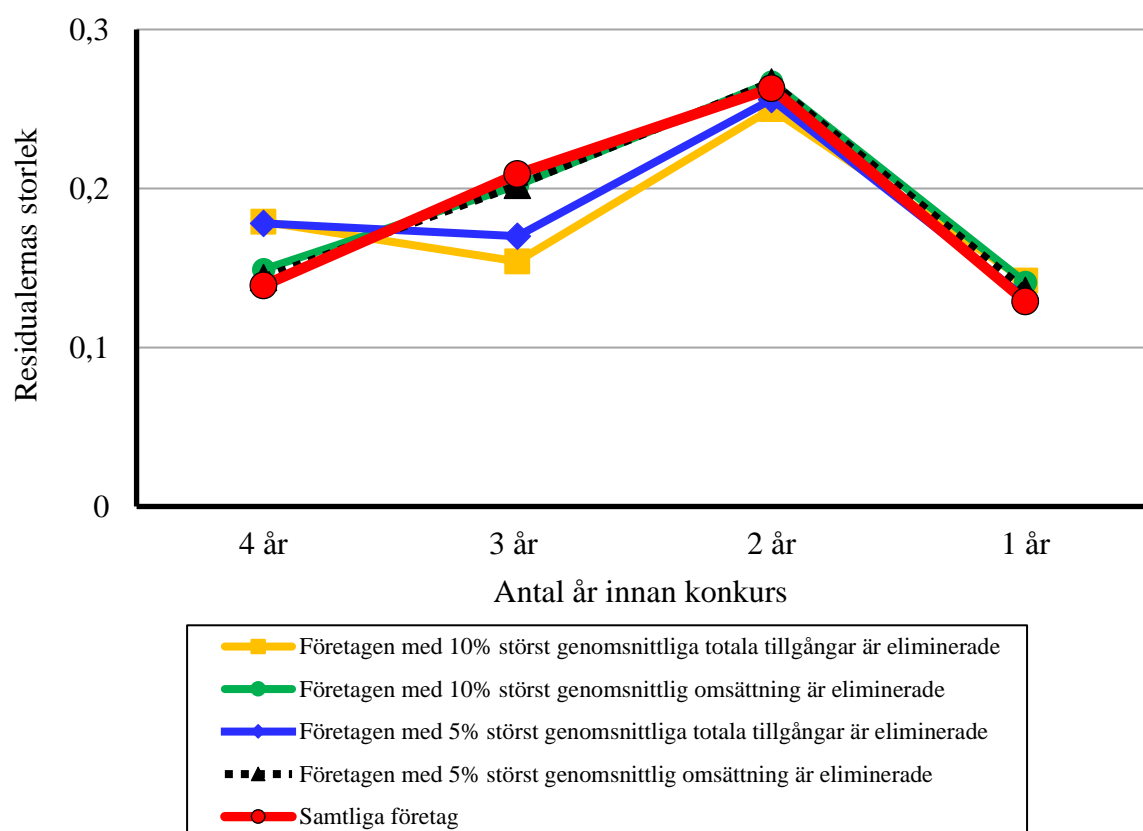
Residualen (d.v.s. mängden resultatmanipulering) är positiv under samtliga fyra år innan konkurs (se Tabell 6). Detta innebär att företagen i studien använder sig av positiv resultatmanipulering under alla år innan konkurs. Graf 2 illustrerar resultatet från Tabell 6.

Graf 2: Illustration av den genomsnittliga mängden resultatmanipulering innan konkurs. Mängden resultatmanipulering definieras som residualens storlek.

Denna studie innehåller ett litet antal mycket stora företag och en stor skara småbolag (se Tabell 5). För att studera om de allra största företagen kan ha påverkat resultatet från regressionsanalyserna i Tabell 6, har ytterligare regressionsanalyser genomförts där de 5% respektive 10% största företagen med hänsyn till genomsnittliga totala tillgångar och omsättning har eliminerats.

Efter eliminering av de 5% respektive 10% största företagen, med hänsyn till totala tillgångar och omsättning, är fortfarande samtliga koefficienter i regressionsanalyserna signifikant skilda från noll ($p < 0,05$), se Tabell 7-10 på nästkommande sida. Dessutom är samtliga residualer positiva. Således använder företagen sig av positiv resultatmanipulering under alla fyra åren innan konkurs, även efter elimineringen. Detta illustreras i Graf 3.

Graf 3: Illustration av den genomsnittliga mängden resultatmanipulering innan konkurs, för samtliga företag samt när företagen med 5% största genomsnittliga totala tillgångar respektive omsättning är eliminerade. Mängden resultatmanipulering definieras som residualens storlek.

Graf 3 illustrerar att resultatet från regressionerna när de allra största företagen har eliminerats är relativt lika regressionerna av samtliga företag. Med andra ord har varken de 5% eller 10% största företagen haft inverkan på resultatet från regressionsanalyserna. Resultatet från studiens samtliga regressioner är således att den lägsta mängden resultatmanipulering sker under året närmast konkurs och den högsta mängden sker två år innan konkurs (se Graf 3).

Tabell 7: Resultat från regressionsanalyser, efter eliminering av företagen med 5% störst genomsnittliga totala tillgångar

Koefficienter	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde
Residual	+0,131	0,000	+0,256	0,000	+0,170	0,000	+0,178	0,000
α_1	-157,3	0,000	-65,66	0,005	+109,1	0,000	-63,07	0,000
α_2	-0,022	0,002	-0,053	0,000	-0,095	0,000	-0,068	0,000
α_3	-0,625	0,000	-1,063	0,000	-0,933	0,000	-0,660	0,000
Justerad R ²	0,375		0,988		0,930		0,361	

Tabell 8: Resultat från regressionsanalyser, efter eliminering av företagen med 5% störst genomsnittlig omsättning

Koefficienter	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde
Residual	+0,136	0,000	+0,267	0,000	+0,202	0,000	+0,144	0,000
α_1	-159,8	0,000	-68,52	0,003	+93,56	0,001	-66,96	0,000
α_2	-0,022	0,002	-0,054	0,000	-0,106	0,000	-0,087	0,000
α_3	-0,613	0,000	-1,063	0,000	-0,909	0,000	-0,486	0,000
Justerad R ²	0,374		0,988		0,918		0,310	

Tabell 9: Resultat från regressionsanalyser, efter eliminering av företagen med 10% störst genomsnittliga totala tillgångar

Koefficienter	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde
Residual	+0,142	0,000	+0,250	0,000	+0,154	0,001	+0,179	0,000
α_1	-159,9	0,000	-62,32	0,009	+114,5	0,000	-61,71	0,000
α_2	-0,022	0,004	-0,054	0,000	-0,095	0,000	-0,070	0,000
α_3	-0,626	0,000	-1,064	0,000	-0,933	0,000	-0,664	0,000
Justerad R ²	0,384		0,988		0,931		0,368	

Tabell 10: Resultat från regressionsanalyser, efter eliminering av företagen med 10% störst genomsnittlig omsättning

Koefficienter	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde	Medel	p-värde
Residual	+0,141	0,000	+0,267	0,000	+0,202	0,000	+0,149	0,000
α_1	-160,3	0,000	-64,05	0,008	+86,23	0,004	-70,60	0,000
α_2	-0,023	0,002	-0,060	0,000	-0,065	0,001	-0,082	0,000
α_3	-0,616	0,000	-1,062	0,000	-0,939	0,000	-0,491	0,000
Justerad R ²	0,381		0,988		0,919		0,306	

4.3 Normalitetstest

För att korrelera mängden resultatmanipulering (d.v.s. residualerna från regressionsanalyserna) med företagens kapitalintensitet och omsättning måste det först testas om dessa variabler är normalfördelade. Eftersom att studiens population understiger 2000 företag, används Shapiro-Wilks normalitetstest (Razali & Wah, 2011).

Tabell 11: Shapiro-Wilks normalitetstest

Variabler	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Värde	p-värde	Värde	p-värde	Värde	p-värde	Värde	p-värde
Residual	0,613	0,000	0,573	0,000	0,417	0,000	0,648	0,000
Kapitalintensitet	0,833	0,000	0,848	0,000	0,850	0,000	0,845	0,000
Omsättning	0,390	0,000	0,364	0,000	0,361	0,000	0,347	0,000

$p < 0,05$ indikerar att variabeln inte är normalfördelad

Ingen av studiens variabler är normalfördelade, eftersom att $p = 0,000 < 0,05$ för samtliga variabler och år i Tabell 11 (Razali & Wah, 2011). Detta innebär att ett icke-parametrisk test måste användas för att beräkna korrelationen mellan kapitalintensitet och resultatmanipulering samt omsättning och kapitalintensitet (Wahlgren, 2012, s. 143). Därför använder denna studie sig av Spearmans och Kendalls rangkorrelationer (Wahlgren, 2012, s. 128).

4.4 Resultatmanipulering beroende på kapitalintensitet

Tabell 12: Korrelation mellan företagens resultatmanipulering och kapitalintensitet för respektive år innan konkurs

Typ av korrelation	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde
Spearman *	0,229	0,000	0,474	0,000	0,535	0,000	0,190	0,000
Kendall **	0,159	0,000	0,340	0,000	0,385	0,000	0,132	0,000

* Korrelationen är signifikant när $p < 0,05$

** Korrelationen är signifikant när $p < 0,01$

Det finns en statistiskt säkerställd positiv korrelation mellan mängden resultatmanipulering och graden av kapitalintensitet (se Tabell 12). Kapitalintensitet definieras som kvoten mellan mängden anläggningstillgångar och totala tillgångar. Med andra ord resultatmanipulerar företag med hög kapitalintensitet mer än företag med låg kapitalintensitet.

4.5 Resultatmanipulering beroende på storlek

Tabell 13: Korrelation mellan företagens resultatmanipulering och omsättning för respektive år innan konkurs

Typ av korrelation	1 år		2 år		3 år		4 år	
	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde	Korrelation	p-värde
Spearman *	-0,225	0,000	-0,130	0,000	0,090	0,015	-0,169	0,000
Kendall **	-0,150	0,000	-0,087	0,000	0,064	0,009	-0,114	0,000

* Korrelationen är signifikant när $p < 0,05$

** Korrelationen är signifikant när $p < 0,01$

Det finns en statistiskt säkerställd korrelation mellan mängden resultatmanipulering och omsättning (se Tabell 13). Under år ett, två och fyra är denna korrelation negativ, medan korrelationen är positiv under år tre. Med andra ord resultatmanipulerar företag med hög omsättning mindre än företag med låg omsättning under ett, två och fyra år innan konkurs, medan det motsatta förhållandet råder under år tre.

Kapitel 5 – Analys

5.1 Hypotesprövning

5.1.1 *Resultatmanipulering under åren innan konkurs*

Flertalet tidigare studier har påvisat att företag resultatmanipulerar innan de går i konkurs (se Tabell 1 och Dutzi & Rausch (2016)). Huruvida företagen manipulerar sitt resultat så att det redovisade resultatet överstiger eller understiger det verkliga resultatet är dock inte klarlagt. För att undersöka huruvida svenska företag resultatmanipulerar under åren innan konkurs, presenterades följande två hypoteser:

H1a: *Företag använder sig av positiv resultatmanipulering åren innan konkurs.*

H1b: *Företag använder sig av negativ resultatmanipulering åren innan konkurs.*

Tabell 6 påvisar att samtliga koefficienter i alla av studiens regressionsanalyser är signifikant skilda från noll ($p < 0,05$). Dessutom är residualen i samtliga regressionsanalyser positiv (se Tabell 6). Detta innebär att det är statistiskt säkerställt att företagen under de fyra närmsta åren innan konkurs använder sig av positiv resultatmanipulering. Mängden resultatmanipulering är som allra minst under året närmast konkurs och som allra störst två år innan konkurs (se illustrationen i Graf 2).

Resultatet från regressionsanalyserna på samtliga undersökta företag bekräftas när de 5% och 10% största företagen med hänsyn till genomsnittliga totala tillgångar och omsättning elimineras (se Tabell 7-10 samt Graf 3). Således har det faktum att det bland de undersökta företagen funnits ett antal mycket stora företag inte påverkat resultatet. Med andra ord är resultatet från regressionen i Tabell 6 robusta. Därför accepteras hypotes H1a och hypotes H1b förkastas.

5.1.2 Resultatmanipulering beroende på kapitalintensitet

Tidigare studier har funnit ett negativt samband mellan kapitalintensitet och mängden resultatmanipulering samt förklarat att det finns större möjlighet att manipulera omsättningstillgångar än anläggningstillgångar (Burgstahler & Dichev, 1997; Young, 1999). Kapitalintensitet definieras som kvoten mellan mängden anläggningstillgångar och totala tillgångar. Följande hypotes formulerades för att undersöka huruvida det finns ett samband mellan kapitalintensitet (d.v.s. kvoten mellan mängden anläggningstillgångar och totala tillgångar) och mängden resultatmanipulering bland svenska företag:

H2: *Det finns en korrelation mellan företags kapitalintensitet och mängden resultatmanipulering åren innan konkurs.*

Denna studie finner till skillnad från tidigare studier, en signifikant positiv korrelation mellan företags kapitalintensitet och mängden resultatmanipulering, både med Spearmans och Kendalls rangkorrelationer (se Tabell 12). Med andra ord resultatmanipulerar företag med större kapitalintensitet mer än de med lägre kapitalintensitet. Därför accepteras hypotes H2.

5.1.3 Resultatmanipulering beroende på storlek

Tidigare studie har identifierat en korrelation mellan företags storlek och mängden resultatmanipulering (Ball & Foster, 1982; Kinney & McDaniel, 1989; Moses, 1987). Huruvida denna korrelation är positiv eller negativ är dock inte klarlagd. För att pröva om det finns ett samband mellan svenska företags omsättning och mängden resultatmanipulering formulerade följande hypotes:

H3: *Det finns en korrelation mellan företags omsättning och mängden resultatmanipulering åren innan konkurs.*

Det finns en statistiskt säkerställd korrelation mellan företags omsättning och mängden resultatmanipulering, både med Spearmans och Kendalls rangkorrelationer (se Tabell 13). Korrelationen är negativ under ett, två samt fyra år innan konkurs och positiv tre år innan konkurs (se Tabell 13). Detta innebär att företag med hög omsättning resultatmanipulerar mindre än företag med låg omsättning under ett, två samt fyra år innan konkurs och vice versa under det tredje året. Därför accepteras hypotes H3.

Kapitel 6 – Slutsatser

Denna studie undersöker huruvida svenska företag resultatmanipulerar under de fyra närmsta åren innan konkurs samt om det finns ett samband mellan mängden resultatmanipulering och företags kapitalintensitet (d.v.s. kvoten mellan mängden anläggningstillgångar och totala tillgångar) eller omsättning. Tidigare studier har framförallt undersökt amerikanska och brittiska företag, med olika utfall (se Tabell 1 och Dutzi & Rausch (2016)). Det är inte enhetligt klarlagt i tidigare studier huruvida företag använder sig av positiv eller negativ resultatmanipulering innan konkurs.

En slutsats som kan dras från denna studie är att svenska företag använder sig av positiv resultatmanipulering under samtliga fyra år innan konkurs. Mängden resultatmanipulering ökar för varje år företagen närmar sig konkurs, förutom året närmast konkurs, då mängden resultatmanipulering är som allra minst.

Till skillnad från tidigare studier (Burgstahler & Dichev, 1997; Young, 1999), kan slutsatsen också dras att det finns en signifikant positiv korrelation mellan företags kapitalintensitet och mängden resultatmanipulering. Detta innebär att företag med större andel anläggningstillgångar jämfört med totala tillgångar resultatmanipulerar mer än företag med lägre andel anläggningstillgångar.

I enlighet med tidigare studier (Ball & Foster, 1982; Kinney & McDaniel, 1989; Moses, 1987) kan ytterligare en slutsats dras, det finns en signifikant korrelation mellan företags omsättning och mängden resultatmanipulering. Denna korrelation varierar dock mellan respektive år innan konkurs. Företag med hög omsättning resultatmanipulerar mindre än företag med lägre omsättning under ett, två samt fyra år innan konkurs och vice versa under det tredje året.

Kapitel 7 – Diskussion

7.1 Resultatmanipulering innan konkurs

Ett av studiens syften var att undersöka ifall svenska företag som gått i konkurs resultatmanipulerar åren innan konkurs. Studien fann med hjälp av den modifierade Jones-modellen att svenska företag fyra år fram tills konkurs manipulerade upp sitt resultat. Dessutom fann studien att mängden resultatmanipulering ökade under varje år företagen närmade sig konkurs, förutom under året närmast konkurs, då mängden resultatmanipulering var allra lägst.

Tidigare studier har argumenterat för att företag kan välja att manipulera upp sitt resultat för att kortsiktiga överleva, genom att försöka dölja svaga resultat från sina intressenter (Burgstahler & Dichev, 1997; García Lara, Garzía Osma, & Neophytou, 2009; Rosner, 2003). Detta kan vara en anledning till att företagen i studien kontinuerligt har ökat mängden resultatmanipulering för varje år de närmade sig konkursen. Däremot var mängden resultatmanipulering som allra lägst under året närmast konkurs. Sambandet har även identifierats i tidigare studier och har förklarats bero på att företag som har resultatmanipulerat genom godtyckliga periodiseringar måste återföra dessa periodiseringar innan de går i konkurs (García Lara, Garzía Osma, & Neophytou, 2009; Campa & Camacho-Miñano, 2014). En annan förklaring är att denna trend kan uppstå naturligt i företag innan konkurs, genom en minskning av rörelsekapitalet och genom nedskrivningar, till följd av att verksamheten försämras (Charitou, Lambertides, & Trigeorgis, 2007a).

Denna studie har till skillnad från vissa andra studier (se Tabell 1) inte funnit att företag använder sig av negativ resultatmanipulering innan konkurs. En anledning till detta kan vara för att företagen i denna studie främst har bestått av mindre bolag. Mindre företag är i regel ägarstyrda och på så vis existerar det inget agent-principal-förehållande mellan ägare och företagsledning, eftersom att ägaren och företagsledningen är samma person(er). Därför finns det inte heller incitament för företagsledningen att vilseleda ägarna, i syfte att maximera sin rörliga ersättning.

7.2 Korrelation mellan resultatmanipulering och kapitalintensitet

Studiens andra syfte var bland annat att studera huruvida det finns någon korrelation mellan mängden resultatmanipulering och kapitalintensitet (d.v.s. kvoten av anläggningstillgångar och totala tillgångar). Studien fann ett statistiskt säkerställt positivt samband mellan mängden resultatmanipulering och kapitalintensitet under samtliga fyra år innan konkurs. Med andra ord resultatmanipulerar svenska företag med hög kapitalintensitet mer än de med lägre kapitalintensitet, under fyra år innan konkurs. Detta resultat går tvärtemot tidigare studier, som istället funnit ett negativt samband (Young, 1999; Burgstahler & Dichev, 1997).

En anledning till skillnad mellan studiens resultat och tidigare forskning skulle kunna bero på att tidigare forskning har studerat relationen mellan resultatmanipulering och kapitalintensitet bland fortlevande börsnoterade företag. När ett företag är på obestånd kan redovisningen påverkas genom att antagandet om fortlevnad kan komma att inte längre gälla (Föreställningsramen, p. 23). När antagandet om fortlevnad inte gäller blir ett företag tvungen att bl.a. värdera om sina tillgångar och skulder till dess likvidationsvärde. Detta kan ha begränsat studiens resultat, eftersom att det kan ha påverkat mängden anläggningstillgångar och omsättningstillgångar bland de undersökta företag, vilket i sin tur kan ha påverkat kapitalintensitetsmättet. Därför kan studiens korrelationer mellan resultatmanipulering och kapitalintensitet vara missvisande.

7.3 Korrelation mellan resultatmanipulering och omsättning

Slutligen syftade studien även till att utreda om det finns ett samband mellan mängden resultatmanipulering och företagets storlek. Företagens storlek har i denna studie operationaliserats som företagets omsättning. En tvetydig, men signifikant, korrelation identifierades i studien. Under ett, två och fyra år innan konkurs existerade det en negativ korrelation mellan mängden resultatmanipulering och företagets omsättning. Däremot var korrelationen positiv under det tredje året. Med andra ord, företagen med hög omsättning resultatmanipulerade mer än företagen med lägre omsättning under ett, två samt fyra år innan konkurs och vice versa under det tredje året.

Anledningen till att studien identifierade en negativ korrelation under ett, två och fyra år kan bero på att mindre företag saknar robust intern kontroll av redovisningen och att mindre företag i större utsträckning har brister i sin redovisning (Ball & Foster, 1982; Kinney & McDaniel, 1989).

Under det tredje året innan konkurs skiljde sig resultatet, eftersom att de mindre bolagen resultatmanipulerade i lägre grad än de större bolagen. Detta resultat skulle kunna bero på att företagen i studien utgjordes av mindre bolag. Många, framförallt mindre företag, är ägarledda. I dessa bolag existerar det inget agent-principal-förhållande, eftersom att ägarna och företagsledningen är samma person(er) (Deegan & Unerman, 2011, ss. 262-265). Således saknas också den intressekonflikt som skapar incitament för företagsledare till att vilseleda ägarna genom resultatmanipulation. Detta kan vara en anledning till att mindre bolag resultatmanipulerar mindre än större bolag, under åren innan konkurs. En annan anledning till att mindre bolag i mindre utsträckning resultatmanipulerar har i tidigare studier förklarats bero på att större företag oftare tillämpar resultatutjämnande redovisningsmetoder än mindre bolag (Moses, 1987).

7.4 Studiens begränsningar

Studiens resultat begränsas delvis av att den modifierade Jones-modellen har brister. Modellen är mindre tillförlitlig under år då företag redovisar extremt avvikande resultat, jämfört med övriga verksamhetsår i urvalet (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995). Eftersom att denna studie undersöker företag under tiden innan de gick i konkurs, finns det anledning att misstänka att vissa av företagen i studien möjligtvis redovisade ett extremt avvikande resultat under något verksamhetsår som ingår i urvalet. Således kan den modifierade Jones-modellens brister ha lett till ett missvisande resultat. En lösning som skulle kunna förhindra att modellens brister ger ett missvisande resultat är att använda sig av flera olika modeller och jämföra resultatet från respektive modell (Peasnell, Pope, & Young, 2000).

I relation till den modifierade Jones-modellens brister är det viktigt att poängtera att det finns anledningar till att misstänka att aggregerade periodiseringar inte mäter mängden resultatmanipulering på ett optimalt sätt. Förekomsten av diskretionära periodiseringar behöver inte innebära att det förekommer resultatmanipulation i syfte att vilseleda företagets intressenter, då syftet med företagsledningens redovisnings- och periodiseringsval är svårt att utröna och säkerställa (McNichols, 2000; Healy & Wahlen, 1999).

7.5 Studiens bidrag och förslag på fortsatt forskning

Denna studie redogör för förekomsten av resultatmanipulation hos svenska företag fyra år innan konkurs. Studien redogör även för att det finns en korrelation mellan mängden resultatmanipulering innan konkurs och företagens kapitalintensitet samt omsättning. Resultat och slutsatserna från denna studie är av intresse för externa intressenter som vill förstå hur företag agerar innan konkurs och under finansiellt ansträngda situationer. Exempelvis kan långivare och revisorer i sitt beslutsfattande dra nytta av vetenskapen om att svenska företag använder sig av positiv resultatmanipulering fyra år innan konkurs. Även normgivare kan ha nytta av studiens resultat för att kunna skapa sig en tydligare bild av hur de bör agera för att säkerställa att en tillförlitlig redovisning upprätthålls.

Studien begränsas delvis av att endast en modell har använts för att finna resultatmanipulering. Fler studier av svenska konkursföretag som baseras på andra modeller hade bidragit till förståelsen för detta fenomen. Dessutom berör denna studie endast resultatmanipulering som ett bredare fenomen. Fortsatt forskning hade med fördel kunnat fokusera på att identifiera specifika poster i balans- och resultaträkningen som används av företag för att resultatmanipulera. Detta hade bringat en djupare insikt till hur eventuell resultatmanipulering utförs. Kunskapsläget hade även förbättrats om fortsatt forskning förbättrar de modeller som idag används för att identifiera resultatmanipulering.

Källförteckning

Litteratur

- Arya, A., Glover, J., & Sunder, S. (2002). Are Unmanaged Earnings Always Better for Shareholders? *Accounting Horizons*, 17, 111-116.
- Ball, R., & Foster, G. (1982). Corporate Financial Reporting: A Methodological Review of Empirical Research. *Journal of Accounting Research*, 20, 161-234.
- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). The Role of Accruals in Asymmetrically Timely Gain and Loss Recognition. *Journal of Accounting Research*, 2, 207-242.
- Bartov, E., Gul, F. A., & Tsui, J. S. (2001). Discretionary-accruals models and audit qualifications. *Journal of Accounting and Economics*, 30(3), 421-452.
- Bryman, A., & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (2:1 uppl.). (B. Nilsson, Övers.) Stockholm: Liber.
- Burgstahler, D., & Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 99-126.
- Campa, D., & Camacho-Miñano, M.-d.-M. (2014). Earnings management among bankrupt non-listed firms: Evidence from Spain. *Spanish Journal of Accounting and Finance*, 43(1), 3-20.
- Charitou, A., Lambertides, N., & Trigeorgis, L. (2007a). Earnings Behaviour of Financially Distressed Firms: The Role of Institutional Ownership. *ABACUS*, 43(3), 271-296.
- Charitou, A., Lambertides, N., & Trigeorgis, L. (2007b). Managerial discretion in distressed firms. *The British Accounting Review*, 4, 323-346.
- DeAngelo, L. E. (1986). Accounting Numbers as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholders. *The Accounting Review*, 61(3), 400-420.
- Dechow, P. M., & Dichev, I. D. (2002). The Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *The Accounting Review*, 77, 35-59.
- Dechow, P. M., & Sloan, R. G. (1991). Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51-89.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (april 1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Dechow, P., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 344-401.

- Deegan, C., & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory, Second European Edition*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- DeFond, M. L., & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 145-176.
- Dutzi, A., & Rausch, B. (2016). Earnings Management before Bankruptcy: A Review of the Literature. *Journal of Accounting and Auditing: Research & Practice*, 2016, 21 sidor.
- Ekobrottsmyndigheten. (2016). *Effekter på ekobrottsligheten efter avskaffandet av revisionsplikten i mindre aktiebolag*. Stockholm: Ekobrottsmyndigheten. Hämtat från <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/Documents/Rapporter/PM%202016-06-01%20rapport%20-%20slutversion.pdf> den 20 april 2018
- Etemadi, H., Dehkordi, H. F., & Amirkhani, K. (2013). Effect of Auditor Opinion on Discretionary Accruals Behavior of Distressed Firms: Empirical Evidences from Iran. *African Journal of Business Management*, 7(20), 1956-1965.
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., & Schipper, K. (2005). The market pricing of accruals quality. *Journal of Accounting and Economics*, 39(2), 295-327.
- García Lara, J. M., Garzía Osma, B., & Neophytou, E. (2009). Earnings quality in ex-post failed firms. *Accounting and Business Research*, 39(2), 119-138.
- Gilbert, L. R., Krishnagopal, M., & Schwartz, K. B. (1990). Predicting Bankruptcy for Firms in Financial Distress. *Journal of Business Finance & Accounting*, 17(1), 161-171.
- Healy, P. M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of Accounting and Economics*, 7(1-3), 85-107.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Settings. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383.
- Jones, J. J. (1991). Earnings Management During Import Relief Investigations. *Journal of Accounting Research*, 2, 193-228.
- Kallunki, J.-P., & Martikainen, T. (1999). Financial failure and managers' accounting responses: Finnish evidence. *Journal of Multinational Financial Management*, 9(1), 15-26.
- Kang, S.-H., & Sivaramakrishnan, K. (1995). Issues in Testing Earnings Management and an Instrumental Variable Approach. *Journal of Accounting Research*, 33(2), 353-367.
- Kasznik, R. (1999). On the Association between Voluntary Disclosure and Earnings Management. *Journal of Accounting Research*, 37(1), 57-81.
- Kinney, W. P., & McDaniel, L. S. (1989). Characteristics of firms correcting previously reported quarterly earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 11, 71-93.

- Kothari, S. P. (2001). Capital markets research in accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 105–231.
- Leach, R., & Newsom, A. P. (2007). Do Firms Manage Their Earnings Prior To Filing For Bankruptcy. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 11(3), 125-137.
- Marténg, C. (den 9 April 2018). *Regeringen: Revisionsplikten återinförs inte*. Hämtat från FAR: <https://www.far.se/nyheter/2018/april/regeringen-revisionsplikten-aterinfors-inte/> den 20 april 2018
- McNichols, M. F. (2000). Research design issues in earnings management studies. *Journal of Accounting and Public Policy*, 19, 313-345.
- Mohanram, P. S. (2003). How to Manage Earnings Management? *Accounting World*, 10, 13-19.
- Moses, O. D. (1987). Income Smoothing and Incentives: Empirical Tests Using Accounting Changes. *The Accounting Review*, 62(2), 358-377.
- Peasnell, K., Pope, P., & Young, S. (2000). Detecting earnings management using cross-sectional abnormal accruals models. *Accounting and Business Research*, 30(4), 313-326.
- Razali, N. M., & Wah, Y. B. (2011). Power comparisons of Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Lilliefors and Anderson-Darling tests. *Journal of statistical modeling and analytics*, 2(1), 21-33.
- Riksrevisionen. (2017). *Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag - en reform som kostar mer än den smakar*. Stockholm: Riksrevisionen. Hämtat från https://www.riksrevisionen.se/download/18.3daa1b3d160c00a26d2c0f3/1518435499282/RiR_2017_35_REVISIONSPLIKT_ANPASSAD.pdf den 20 april 2018
- Ronen, J., & Yaari, V. (2008). *Earnings Management - Emerging Insights in Theory, Practice and Research* (Vol. 3). Boston, USA: Springer.
- Rosner, R. L. (2003). Earnings Manipulation in Failing Firms. *Contemporary Accounting Research*, 20(2), 361–408.
- Sankar, M., & Subramanyam, K. R. (2001). Reporting Discretion and Private Information Communication through Earnings. *Journal of Accounting Research*, 39(2), 362-386.
- Teoh, S. H., Welch, I., & Wong, T. J. (1998). Earnings management and the underperformance of seasoned equity offerings. *Journal of Financial Economics*, 50(1), 63-99.
- Wahlgren, L. (2012). *SPSS steg för steg* (3:1 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Verbruggen, S., Christaens, J., & Milis, K. (2008). Earnings management: a literature review. *Hub Research Paper, 14*, 1-27.

Young, S. (1999). Systematic Measurement Error in the Estimation of Discretionary Accruals: An Evaluation of Alternative Modelling Procedures. *Journal of Business Finance & Accounting, 26*(7-8), 833-862.

Elektroniska källor

Statistiska Centralbyrån. (den 16 april 2018). *Konkurser och offentliga ackord*. Hämtat från Statistiska Centralbyråns hemsida: <http://www.scb.se/nv1401> den 8 maj 2018.

Lagstiftning

Inkomstskattelag (1999:1229)

Konkurslag (1987:672)

Årsredovisningslag (1995:1554)

Regelverk

BFNAR 2016:10. *Bokföringsnämndens allmänna råd om Årsredovisning i mindre företag (K2)*. Hämtat från <http://www.bfn.se/upload/sv/redovisningsregler/allmannarad/Grunddokument/bfnar16-10-grund.pdf> den 26 april 2018.

International Accounting Standards Board. (1989). *Föreställningsram för uformning av finansiella rapporter*. Hämtad från FAR Online den 26 april 2018.

Statens offentliga utredningar

SOU 2008:32. *Avskaffande av revisionsplikten för små företag*. Stockholm:

Justitiedepartementet. Hämtat från: <http://www.regeringen.se/49bb8e/contentassets/053cd8567e8e4f9eb722ba734d0186c8/avskaffande-av-revisionsplikten-for-sma-foretag-hela-dokumentet-sou-200832> den 20 april 2018.